

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ
Гуманитардык факультет факультети

Курстун программасы

www.manas.edu.kg

Курстун коду	Курстун аты (Кыргызча)	Курстун аты (Түркчө)	Семестр	Апталык саат	Кредит	ЕКТС
KGZ-204	Кыргыз тили жана адабияты IV	Kırgız Dili ve Edebiyatı IV	4	2 + 0	0	2

Курстун деңгээли	Бакалавр
Курстун түрү	Талаптуу
Курстун мугалими	Алтынбек Исмаилов
Курстун тили	Кыргызча
Жардамчылар	-
Аудитория	Online
Курстун максаты	<p>Кыргыз адабиятынын табиятын өз алдынча түшүнүп, аны азыркы дүйнөлүк адабий баалуулуктар менен салыштырып баалаганга үйрөтүү. Кыргыз адабиятына жаңылык алып келген калемгерлердин өмүрү жана чыгармачылыгы менен тааныштыруу. Алардын үлгүгө тартарлык өрнөктүү адабий тексттерин окуп, терең түшүнүүгө жетиштирүү.</p> <p>Акын-жазуучулардын адабий мурастарына, чыгармачыл өнөрканасына, адабий процесске сынчыл-эстетикалык талдоо жүргүзгөнго машыктыруу. Адабияттагы агымдардын өзгөчөлүгүн жана сүрөткердин жеке индивидуалдуу стилин аныктаганды үйрөтүү. Кыргыз адабий процессинде, адабият тарыхында үлгүгө тарта турган өрнөктүү чыгармалардын кантип жаралгандыгын жана алардын кандай чен-өлчөмдөр аркылуу өлчөнөрүн үйрөтүү.</p> <p>60-жылдардагы жаңы эгемендик доордогу кыргыз адабиятында пайда болгон жаңы тема, жаңы тематика, жаңы ысымдар менен тааныштыруу. Алардын үлгүгө тартарлык адабий мурастарын окуп, терең түшүнүүгө машыктыруу. Кыргыз элине таандык көркөм адабий мурастардын мазмунунда камтылган идеялык-эстетикалык дөөлөттөрдү өз алдынча талдай билүүгө үйрөтүү.</p>

Колдонулуучу адабияттар

Колдонулуучу адабияттар	Адабияттын түрү
1 Орузбаева Б., Турсунов А., Сыдыков Ж., Акматалиев А., Мусаев С., Садыков Т. Азыркы кыргыз тили: Фонетика, Лексикология, лексикография, Фразеология, Морфология, Синтаксис, Стилистика, Текстанауу, Лингвистика. - Б.:2009. Китеп 2 Абдулдаев Э., Давлетов С.	Китеп
2 Абдулдаев Э., Давлетов С., Иманов А., Турсунов А.. Кыргыз тили. Ф.: Мектеп, 1986.	Китеп
3 Үсөналиев С., Иманалиев С. Кыргыз тилинин справочниги: тил илими, лексика, фонетика, морфология, сөз жасоо, орфография, пунктуация, жазуу, синтаксис, байланыштуу кеп. Б.: 2004.	Китеп
4 Ч.Айтматовдун «Эрте келген турналар», «Бетме бет», «Саманчынын жолу», Деңиз бойлой жорткон повесттеринин укма дисктери жана ушул чыгармалардын түпнускасы.	Китеп
5 Кулалиева К. Иш кагаздарын жүргүзүү: Окуу куралы. - Оңдолуп, толукталып 2-басылышы. Б.:2016.	Китеп
6 Төлөкова Э., Абылкасымова Т., Бейшеева А., Исмаилов А., Ибраева М. Көркөм чыгармалар боюнча окуп түшүнүү жана угуп түшүнүү жыйнагы. Улантуучу топтор үчүн. окуу куралы. Б.:2011.	Китеп
7 Кыргыз тилинин жазуу эрежелери: Соңку редакциясы / Кырг. Респ. Президентине караштуу Мамл. тил боюнча улут. комис. Б.: 2013.	Китеп
8 Иш кагаздарын мамлекеттик тилде жүргүзүү. /Түз.: А. Исманкулова, Р. Солтобаева. Б.: «Кыргыз энциклопедиясы» башкы ред., 2016.	Китеп
9 Кыргыз адабиятынын тарыхы: Фольклористика. I-6том.-Б.: "Шам", 2004.	Китеп
10 Кыргыз адабиятынын тарыхы: XX кылымдын кыргыз адабияты (20-60-жылдар). -Б.:2015.	Китеп
11 Мусаев С.,Турдугулов А. Көркөм сөз өнөрү. Б.:1999.	Китеп
12 Кыргыз адабияты: Орто мектептин XI кл. үчүн окуу китеби / К. Артыкбаев, К.Асаналиев, С.Байгазиев ж.б. 2-бас. - Б.: 2004.	Китеп
13 Ч.Айтматовдун чыгармалар жыйнагы 8 том. Б.: 2017.	Китеп
14 Адабият таанууга киришүү. /Түз.: Бегалиев С.Б. К.Тыныстановат. ЫМУ, - Каракол, 2010.	Китеп

Колдонулуучу адабияттар

15	Адабият: Терминдердин түшүндүрмө сөздүгү. Түз.: Ж. Шериев, А. Муратов. Б.: 1994.	Китеп
16	Асаналиев К., Кыдырбаева Р. Адабий терминдердин кыргызча кыскача сөздүгү. Ф.: 1963; Кыргыз адабий терминдеринин сөздүгү. Ф.: 1987.	Китеп

Жетишилчү жыйынтыктар

1	Кыргыз адабиятынын табиятын өз алдынча түшүнүп, аны азыркы дүйнөлүк адабий баалуулуктар менен салыштырып баалаганга үйрөнөт. Кыргыз адабиятына жаңылык алып келген калемгерлердин өмүрү жана чыгармачылыгы менен таанышат. Алардын үлгүгө тартарлык өрнөктүү адабий тексттерин окуп, терең түшүнүүгө жетишет. Акын-жазуучулардын адабий мурастарына, чыгармачыл өнөрканасына, адабий процесске сынчыл-эстетикалык талдоо жүргүзгөнгө машыгат. Адабияттагы агымдардын өзгөчөлүгүн жана сүрөткердин жеке индивидуалдуу стилин аныктаганды өздөштүрөт. Кыргыз адабий процессинде, адабият тарыхында үлгүгө тарта турган өрнөктүү чыгармалардын кантип жаралгандыгын жана алардын кандай чен-өлчөмдөр аркылуу өлчөнөрүн үйрөнөт. 60-жылдардагы жана эгемендик доордогу кыргыз адабиятында пайда болгон жаңы тема, жаңы тематика, жаңы ысымдар менен таанышат. Алардын үлгүгө тартарлык адабий мурастарын окуп, терең түшүнүүгө машыгат. Кыргыз элине таандык көркөм адабий мурастардын мазмунунда камтылган идеялык-эстетикалык дөөлөттөрдү өз алдынча талдай билүүгө үйрөнөт.
---	--

Курстун планы

Апта	Темасы
1. Апта	Кыргызстандагы балдар адабиятынын жаралышы жана калыптанышы. Турар Кожомбердиевдин өмүрү жана чыгармачылык жолу.
2. Апта	Көркөм чыгарма. Бексултан Жакиевдин «Жүрөлүчү жүрөк оорутпай» трагикомедиясы.
3. Апта	Кыргыз драматургиясынын жаралышы жана калыптанышы. Бексултан Жакиевдин өмүрү жана чыгармачылык жолу.
4. Апта	Көркөм чыгарма. Бексултан Жакиевдин «Жүрөлүчү жүрөк оорутпай» трагикомедиясы (Текст, тест жана көнүгүүлөр менен иштөө).
5. Апта	Кыргыз поэзиясындагы махабат лирикасынын өзгөчөлүгү. Омор Султановдун өмүрү жана чыгармачылык жолу.
6. Апта	Стиль жана метод. Конфликт жана мүнөз. Образ жана типтештирүү.
7. Апта	Кыргыз адабиятындагы сын жанрынын жаралышы жана калыптанышы. Салижан Жигитовдун өмүрү жана чыгармачылык жолу.
8. Апта	Ара сынак
9. Апта	Кыргыз адабиятындагы жаңылануу процесси. Эркин ырлардын пайда болушу. Сүйүнбай Эралиевдин өмүрү жана чыгармачылык жолу.
10. Апта	Көркөм чыгарманын тили. Социалисттик реализм. Идеология жана саясат.
11. Апта	Кыргыз адабиятындагы тарыхый романдардын жаралышы жана калыптанышы. Төлөгөн Касымбековдун өмүрү жана чыгармачылык жолу.
12. Апта	Төлөгөн Касымбековдун «Сынган кылыч» жана «Келкел» романдарынан үзүндү окуп, дискуссия өткөрүү.
13. Апта	Эгемендик доордогу кыргыз адабияты (1990-2000-жылдар). Публицистикалык ырлардын табияты. Шайлообек Дүйшеевдин өмүрү жана чыгармачылык жолу.
14. Апта	Учур адабияты. 2000-2020-жылдары адабий майданга келген жаңы ысымдар. Соңку мезгилдеги адабий процесске жалпы обзор.
15. Апта	Адабий кече. Белгилүү акын-жазуучулар менен чыгармачылык жолугушуу.
16. Апта	Мара сынак

Баалоо

Баалоо каражаты	Саны (даана)	Үлүшү (%)	Жалпы үлүшү
Арасынак	1	40	40
Финал сынагы	1	60	60